

MINISTER ZDROWIA

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 5. 01. 2010.

nr. 61 podpis. *Borusewicz*

Warszawa, 2009-12-30

MZ-UZ-RP-024-18519-1/MS/09

dot. BPSIDSK-043-2221/09

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław P. Morawski

W odpowiedzi na oświadczenia Senatora Norberta Krajczego złożone na 45. posiedzeniu Senatu w dniu 3 grudnia 2009 r., w przedmiocie monitorowania realizacji ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Szczegółowe unormowania prawne regulujące kwestie dostępu do świadczeń zdrowotnych zawiera ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.). Ustawa ta realizując wyrażony w art. 68 Konstytucji RP obowiązek zapewnienia obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych opiera się na zasadach równego traktowania obywateli oraz solidarności społecznej. Zgodnie ze wskazaną zasadą solidarności społecznej wszyscy świadczeniobiorcy, tj. osoby ubezpieczone oraz inne osoby, które spełniają wskazane w ustawie wymogi, mają prawo do takich samych świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych. Zakres uprawnień świadczeniobiorców do świadczeń opieki zdrowotnej został uregulowany w przepisach wskazanej ustawy, a w szczególności w art. 15 – 17. Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przewiduje dla niektórych kategorii świadczeniobiorców szczególne uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej. Takimi kategoriami świadczeniobiorców są honorowi dawcy krwi, inwalidzi wojenni, małżonkowie inwalidów wojennych pozostający na ich wyłącznym

utrzymaniu, wdowy i wdowcy po poległych żołnierzach i zmarłych inwalidach wojennych oraz osoby represjonowane. Zawarta w art. 5 pkt 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, definicja inwalidy wojennego lub wojskowego swoim zakresem podmiotowym nie obejmuje wszystkich osób, które są uznawane za inwalidów wojennych lub wojskowych na gruncie przepisów ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 181 tekst jedn. z późn. zm.). W świetle ustawy inwalidą wojennym lub wojskowym jest osoba, o której mowa w art. 6-8 lub w art. 30 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin. Osobami represjonowanymi, w myśl art. 5 pkt 22 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, są osoby, o których mowa w art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, tj. osoby, które zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa pozostającego w związku z pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Z kolei zgodnie z przepisem art. 45 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej osobom:

- 1) które są inwalidami wojskowymi;
  - 2) które doznały uszczerbku na zdrowiu w okolicznościach określonych w art. 7 i 8 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin i nie zostały zaliczone do żadnej z grup inwalidów,
  - 3) wymienionym w art. 42 i 59 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
  - 4) które są cywilnymi niewidomymi ofiarami działań wojennych
- przysługuje bezpłatne zaopatrzenie w leki objęte wykazami leków podstawowych i uzupełniających. Osobom tym receptę może wystawić lekarz ubezpieczenia zdrowotnego albo felczer ubezpieczenia zdrowotnego lub lekarz albo felczer niebędący lekarzem albo felczerem ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli posiada uprawnienia do wykonywania zawodu oraz zawarł z oddziałem wojewódzkim Funduszu umowę upoważniającą go do wystawiania takich recept. Osoby, o których mowa są obowiązane do okazania lekarzowi albo felczerowi wystawiającemu receptę dokumentu potwierdzającego przysługujące uprawnienie.

Ponadto zgodnie z przepisem art. 46 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:

- 1) inwalidom wojennym,

- 2) ich małżonkom pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu,
- 3) wdowom i wdowcom po poległych żołnierzach i zmarłych inwalidach wojennych uprawnionym do renty rodzinnej,
- 4) osobom represjonowanym,

- przysługuje bezpłatne zaopatrzenie w leki spełniające łącznie następujące warunki: oznaczone symbolem Rp w decyzji dopuszczającej do obrotu oraz wpisane do Rejestru Produktów Leczniczych Dopuszczonych do Obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wyżej wskazanym osobom receptę na wskazane leki może wystawić lekarz ubezpieczenia zdrowotnego albo felczer ubezpieczenia zdrowotnego lub lekarz albo felczer niebędący lekarzem albo felczerem ubezpieczenia zdrowotnego, jeżeli posiada uprawnienia do wykonywania zawodu oraz zawarł z oddziałem wojewódzkim Funduszu umowę upoważniającą go do wystawiania takich recept. Wskazane osoby, zgodnie z brzmieniem przepisu zawartego w art. 46 ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej zobowiązane są do okazania lekarzowi lub felczerowi dokumentu potwierdzającego przysługujące uprawnienie. Równocześnie osoby te na podstawie art. 46 ust. 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej zobowiązane są do okazania tegoż dokumentu przy realizacji recepty.

Dodatkowo pragnę podkreślić, że zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych inwalidom wojennym i wojskowym oraz osobom represjonowanym przysługuje prawo do bezpłatnych wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych. Art. 57 ust. 2 pkt 10 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stanowi, że ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne finansowane ze środków publicznych są udzielane inwalidom wojennym i osobom represjonowanym bez potrzeby posiadania przez nich skierowania od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego. Oznacza to, że wskazane osoby mogą korzystać z wizyt u lekarzy specjalistów bez konieczności posiadania skierowania, w odróżnieniu od innych kategorii świadczeniobiorców.

Okolicznością wymagającą podkreślenia jest również fakt, że kombatancki niepodlegający ubezpieczeniom społecznym w Rzeczypospolitej Polskiej lub niepobierający emerytury lub renty są objęci obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 31 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a składki na ubezpieczenia zdrowotne są opłacane za takie osoby ze środków budżetu państwa przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Tym samym również te osoby mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie.

Jak wynika z powyższego zakres uprawnień przysługujących wymienionym osobom jest szeroki, przy czym żaden świadczeniodawca nie ma prawa odmówić realizacji tych świadczeń osobom uprawnionym, jeżeli spełniają one wymagane warunki, o których mowa wyżej.

Jednocześnie należy podkreślić, iż co do zasady monitorowanie realizacji ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U z 2002 r. Nr 42, poz. 371, z późn.zm.) należy do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który zgodnie z art. 7 ust. 1 ww. ustawy jest centralnym organem administracji rządowej oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej, który zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U Nr 216, poz. 1598). Nadzór zatem w zakresie przestrzegania przepisów cyt. ustawy należy przede wszystkim do tych organów. Natomiast zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych minister właściwy do spraw zdrowia wprawdzie sprawuje nadzór, jednakże z brzmienia art. 162 i nast. tej ustawy wynika, iż nadzór ten - przy zastosowaniu kryterium legalności, rzetelności i celowości - obejmuje nadzór nad działalnością:

- 1) Funduszu;
- 2) świadczeniodawców, w zakresie realizacji umów z Funduszem;
- 3) podmiotów, którym Fundusz powierzył wykonywanie niektórych czynności;
- 4) aptek, w zakresie refundacji leków.

Jak wynika z powyższego nadzór w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o kombatantach (...) nie mieści się w ramach nadzoru ministra właściwego do spraw zdrowia. Jednocześnie należy podnieść, iż brak jest możliwości szczegółowego zajęcia stanowiska w przedmiocie naruszenia prawa ww. osób w zakresie uprawnień do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej, bowiem oświadczenie Pana Senatora nie wskazuje, na czym miałyby polegać owo nieprzestrzeganie cyt. ustaw, w jakim zakresie oraz, które zakłady opieki zdrowotnej nie czynią zadość tym przepisom. Prawidłowe i rzetelne natomiast wyjaśnienie podnoszonej sprawy wymaga posiadania niezbędnych danych oraz wszelkich informacji (ze wskazaniem określonych faktów), które mogą przyczynić się do wyjaśnienia sprawy.

2
Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
SEKRETAŃ SZANU

Jakub Szulc